

א יומא טו; [חולין קק]. מעילה (א), ע"י ירוש' יומא פ"ה ד"י, א פסחים כו. ע"ש סוכה מט; כריתות ו, יד [קידושין כד, ושא"ג, ט] פסחים כו. יומא יב: ד. ד. חולין קק. כריתות ו. מעילה יא: א (א) ת"כ אחרי פ"ד ה"ד, ירוש' יומא פ"ד ה"ג, (ז) געלל מג. ושא"ג ח) שבעות ו. ושא"ג אהר"י [בבבא], ט) תמיד וכן, ט) ע"י יומא כא., ט) כריתות ו., ט) ד"ה אלא, (ח) פסחים כב., ט) פ"ייש ט"ב: רש"ק., וע"י בתו' דלמ"ט נ: דמתלו' בענין אחר, ט) משנה במעילה יט.; ט) יומא כא., קידושין ט. ד"ה כפרה, ט) וע"י מו' פסחים כו. ד"ה כתיב ומו' מעילה יא. ד"ה מתיב ויאלו' מילתו וימתא. ד"ה מ"י ע"ש. אבל בחולין קק: ע"ש מ"י וק' קק: ד"ה מ"י הניחו בתמי' (ק) וע"י יומא ט. בתרוסי ישנים ותוסי הראש' ד"ה חד:

שינויי נוסחאות

[א] כתיב'י גוסס בשתי' [ב] מינת ה' ג' נתן, נמקם (שם). וכהו' ברוש"י: [ג] לי חד למעוטי מנותר וחד למעוטי מטומאה וחד למעוטי ממעילה (שם). וכן מיקח כתיב' לעלל ד"ה אחר עולה, וימתא פ' ע"א אין הסדר קו: [ח] ודם הוא גופיה (שם): [ט] כשבעות פ' ע"א אשת ר' אבהו (הגרי"ם). ובה"מ: [י] צ"ל הילו (שם): [יא] ס"ל ס"ב (שם): [יב] ס"א הרבא נמי אמרי' מנא רבי' (שם): [יג] צ"ל כי הים הוא נכתיב יכפר (הגרי"ם וחי' וכהו' ברש"י יומא): [יד] משבע ששם גניזתו אכלי' בבלי' במקומה (שם): [טא] בתו' (שם): [טב] זו ג' ש"מ וליק. וע"י סוסיק וכל' שנתחב: [ג] לאפיני מנייהו (שם): [ד] התי מעוטי כתיבי כתיבי (שם): [ה] ס"ל ס"ב (שם): [ו] צ"ל ולי' גיה"ה (שם): [ז] צ"ל שתייהו (שם). וכתיב' שלא יתהויה (ז) צ"ל הוא (צ"ב) בתו' (ח) ככל מלת אקין בטומאת (שם): [ט] התי כריתות נמקם ולי' גיה"ה (שם): [כ] צ"ל דטומאה (שם): [כא] מותר' לוי (שם): [כב] דהתם מיירי מחיים (שם): [כג] דהתם תנו וביתיה לא בפקרן (שם): [כד] עולה ברדלי אינשי מיניה ככר. אבל (הנ"י) [נד] דליכא מעילה דאורייתא א"כ לא ברדלי בו פליג' ס"ל עולה אין חלבימים לתקן מעילה בית דבליא ה"י ברדלי. ומשני ראוי למעול שתי מעילות, בבשר [יאנא] מעילה דאורייתא משום עולה [בעניו] דליכא מעילה דאורייתא אם כן ברדלי מיניה ותקינו רבנן מעילה כרו' (שם): [יב] ויבנות חתופות בד' גניזתו. וע"י מוס' יומא טט) ע"ה ד"ה הוא, שם מנא' טפי מירין הסוק': [כג] כמו בקדשים שנתנו ומייתי דאיה מריי' בו' כ"ל' (שם) וע"י (שם): [כד] מועלין בו (שם): [כה] צ"ל ופרך ולא (שם): [כו] במובהב הוהו בו' במובהב א"כ מוראה אמינא חייב כ"ל' דמי' (שם): [כז] צ"ל שיהדישו' (שם): [כח] שיהדישו' בפנימי אסור (שם): [כט] האמר א"כ מוראה ונציה ממילא לא עדי רבי' (שם): [ל] כותמה ליתת ש"ש' שבפסוקי (חי'ה). וע"י ליק' שפי' עבא' (ז'ה) דהוה מוקימנא וכו' הוה אמינא חייב כ"ל' (שם): [לא] כתיב' כתיב' ע"ה דיבור א' שבעות ולא כתיב'. ולי' דמתקני' למי'ש כתיב' אחר עולה:

ליקוטים

משום דהוי תרומת הדין כתיב' בו' בתוכין הבאין באהי. פ"י משום דבשני כתובים גלי קרא דמועלין בו אף לאחר שבעות מנותר כרתיבי והניחם

בשני חילונים. מדלל' כתיב וינורו ולא יחללו י: אחד פסול נוסף. **לשכקן** ציה חילול דכתיב (ויקרא יט) כי את קדש ה' חילל ואתרוייהו קאי אשר הם מקדישים דמרבין מיניה כל המוקדשים: **מנא הני מילי**. דם אין חייבין עליו משום נותר אם שגג צו דם ונותר אינו חייב שמים אלא אחת וכן אם אכלן י: **בנומאת** הגוף אינו חייב שמים: **אמר עולה** אחר קרא כו'. הא דעולא לאו הכא איתמר אלא גבי מעילה איתמר צמס' מעילה (דף יא). **דקמני** אין מועלין דמיים והכא ה"ק **מנא הני מילי** דמתניתין **אמר עולה** גבי מעילה **אמר קרא** לכס ותנא דבי רבי ישמעאל **לכפר כו'** ור' יוחנן **אמר הוא ומסקנא** לתלמא קראי חד למעוטי מנותר וחד למעוטי ממעילה וחד למעוטי מטומאה: **ואני נסאיו** לכס **שלםס יבא**. כחולין שלםס שאין צמס מעילה: **לכפר**. ואני נתמיו וכן על המזבח **לכפר** (ויקרא ח) **לכפרה** נתמיו צמרת קדשים ולא למעול צו לענין מעילה אין צו דין קדשים: **הוא**. דמו' [ג] נכפשו הוא צהווייתו יבא: **הוא לפני כפרה כו' מה לאחר כפרה אין צו מעילה**. דפשיטא לן כיון דנעשית מנותרו אין מועלין צו דכיון דלית ציה מו' כורך גבוה לא קרינן ציה **קדשי ה'**: אין לך דבר כו'. הלכך ע"כ לא תדרשיה הכי אלא איפכא: **והרי טרומס** **הדשן**. בכל יום ט) חותה בתמחה ותוסי את הדשן מלא המחתה ממנה ונותן צמורחו של כבש כדכתיב ושמו משמעו' א) שם גניזתו' א) וצ"ל צמולין **אלמלא** אסור צמולין: **וגבי כהונה**. ארבעה צדדים שכהן גדול נכנס בהן לפני ולפנים ציה"כ שאסור להשתמש בו [א] עוד דכתיב ופשט את כנדי הצד וגו' והניחם שם ורשטיין מלמד שטעונין גניזו: פלוגמא דרבנן **ורבי דוסא צמס' יומא** מייתי לה: **לרבי דוסא דאמר כשרין סן לכהן** [הדיוטן] [א].

לעבוד דכתיב במקדש כל ימות השנה: **ועגלה ערופה**. דכתיב וערפו שם (דברים כה) **והאף** שם קרא ייראה הוא לומר שתהא שם קבורתה **אין מלמדין**. וכיון דלא ילפינן י' ולא מייתי ראייה מינייהו האף קרא נמי הואיל ואיכא למדרשיה איפכא לא תדרשיה הכי: **מיעוטי** [ה] **כספיו**. לומר שאין למדין מהן: **הערופה**. זו ולא אחרת כו': **ושמו**. מדוהא ליה למכתב ושם וכתיב ושמו לזה ולא לאחר: **פלתא קראי**. לכס לכפרה הוא: **למעוטי מנותר**. לכס כשאר [ה] חולין ולא כקדשים. **לכפר לכפרה** נתמיו קדשים ולא לדבר אחר כקדשים אלא כחולין ולא יתחייבו [ה] עליו משום טומאה, והוא [ה] למעוטי ממעילה דלמחרן: **שגשה כריתות**. אמור אליהם לדורותיהם וגו' משמע כן קמ"ת דבעי ברשא מנלן דעבדינן דישון כלל דפנימי והדר בעי מנלן דשדשו' [א] אסור בהנאה ואם תאמר [ג] מוראה ונז'ה ימעלו עד שיעשו מנותרן שיושלו אלל מוצח כדישון מוצח הפנימי ובתמורה (גז"ש) אמרינן עולת העוף שנתמנאה דמה מוראה ונז'ה ילאו מידי מעילה **ט) וי"ל** שאני דישון מוצח הפנימי דהיינו מנותרו אבל עולת העוף שנתמנאה **ט) כקדושין** (דף נה). דאמר אין מועל אחר מועל אלא בהמה וכלי שרת הא איכא תרומת הדשן דלא נפיק לחולין ע"י מעילה כדמוכח בסוף תמורה וי"ל דהי ככלל בהמה דהיינו כמו אימורים דלא נפיק לחולין: **במשום** דהוי תרומת הדשן ובגדי בהונה שני בתובין הבאין באהר. **צמעיילה פ'** ודא חטאת (דף יא): **פ"י רש"י** מוערפו שם נ"ל צ"פ"ק דכריתות (דף ג) והאף דנ"ל צ"פ' אין מעמידין (ע"י דף כט): **מדכתיב** צה כפרה כקדשים י"ל דשם [ג] כריך לאסור לאחר עריפה שלא לומר אין לך דבר שנעשית מנותרו **צמעיולין פ' ט) תרי מיעוטי כתיבי**. קשיא דצמד סגי וכן גבי מעוט דילפינן מהדדי חילול חילול * ואף לקולא כלגעלי גבי קדשי עובדי כוכבים וי"ל דמוקמינא [ה] מיעוטא צמורא דוקא אבל משום טומאה הוה חייב כי היכי דאין לו מתירין כגון קומץ ומנחת כהנים אע"ג דאין בהן פיגול יש בהן איסור טומאה דמרבינן מאשר הם מקדישים הכי הוה מרבינן נמי לגבי דם א:

בית שמאי פרק רביעי זבחים

הבי גרסינן [ה] בשני חילולין הכתוב מדבר אחד פסול נותר. מימנה לי לעיל [גמ'ה] גבי קדשי עובדי כוכבים אחי נותר חילול חילול מטומאה הלא חילול טומאה [ב] נמי צמורא איירי ועוד מימנה דצ"פ הנשרפין (סנהדרין דף קד פג.) משמע דלא כתיב צמורא חילול דרבים והכא משכתת לה מדמני [א] ולעיל דריש פרק שני (דף טו: ט) פירשמי: **הוא לפני כפרה כלאחר כפרה**. הקשה ר"ת דצמעילא פרק [ולד] חטאת (דף יב:) אמרינן המקדש דלצבתת קדשי מועלין צו אלמא יש מעילה דם ומירך דהתם [ב] מחיים דלא שייכא כפרה אכל לאחר המקדש דלצבתת קדשי מועלין צו אלמא יש מעילה דם ומירך דהתם [ב] מחיים דלא שייכא כפרה אכל לאחר המקדש דלצבתת קדשי מועלין ווא"ת דהתם [ג] תני (דף יג.) ומייתי צפרק כל שעה ט) דם צמחילה אין מועלין צו ילא לנחל קדרון מועלין וי"ל דמעילה דהתם דרבנן ווא"ת א"כ צריש מעילה (דף ג:) דדמיק ולאכזחי מיי איכא מעילה דרבנן ליימי מהך משנה ועוד קשה צסוף תמורה (דף לב:) גבי מקדיש עולה לצדק הצית דקאמר שמועלין צה שמי מעילות ופרין אי מדרבנן אמאי צ' מעילות מאף קשה הא איכא מעילה דם שהיא דרבנן וכן כקדשים שמתו צריש מעילה (דף ג.) וי"ל דהתם שיש מעילה דאורייתא משום עולה [ה] צדילי מיניה וצדס דליכא מעילה דאורייתא לא צדילי מיניה תקינו רבנן מעילה וצריש מעילה אקדשים ששחטן צדרוס קאי דכחון דמקנינן דמי ועל כה"ג דמיק לאמריי ראייה דמתקין רבנן מעילה אע"ג צדילי מינייהו (כמו) [ה] צמתת ומייתי מרבי יוחנן דיושק' שמתו וא"ר חייס הוה מפרש דיושק' לנחל קדרון מועלין [ה] דאורייתא צב"ד מקדשין אותו שלא יהנו ממנו צלא פדיון ודומק הוא ועוד אכתי אמאי לא מייתי צריש מעילה מההיא דסוף התללת (מנחות דף קד ג:) **גבי אפר פרה** דאמר שמי תקנות הוו מעיקרא תקינו צה מעילה ואין

גלוין הש"ס

לומר דמעיקרא כמי היתה מעילה דאורייתא דמקון שחיו צ"ד מקדשין אותו א"כ האף היו מנין ועוד דצמעילא כריש ודא חטאת (דף יג.) דאמר רבי יוחנן קדשים שמתו ילאו מידי מעילה דבר תורה אבל מדרבנן איכא מעילה ופרין מי איכא מידי דמעיקרא לית ציה מעילה ולצסוף אית ציה מעילה ולא [ה] והרי דם דמנן צמחילמו כו' ואי מעילה דנחל קדרון צבית דין מקדשין אותו נחא קושיא: א"י דך דבר שנעשית מצורתו ומועלין בו. וא"ת אדרבה לא נמעט לפני כפרה דאין לך [דבר] שלא נעשית מנותרו שלא ימעלו ואע"ג דליכא קדשים קלים היינו משום דלא איקר קדשי ה' וי"ל דצמכתנן טובא דכותה דאין מועלין עד שעת מנותרן מרומת הדשן ועגלה ערופה עד אחר יירדמה: **ולא** והרי תרומת הדשן. והא דמנן צמעילה פ' ודא חטאת (דף יא): **דישון** מוצח הפנימי והמנורה לא נהנין ולא מועלין היינו מוצח [ה] והצב מן הקטרת שנשרף

ורק הסקן את הדם על מוצח ה', והכר והקטיר התלב לית ניחוס (יומא ט.). או: כגון עולה, שדמה מתירא למוצח, דאלא לא מרק דמה אין אצריה נקטרים, דכתיבי ורק הסקן כו': חייבין עליו משום פיגול. אם פיגול את הזבח צלחת מארבע עבודות דם ואי"כ ככל מן הצב שהיא ככלל היתר הדם, או מן האמורים שפך הן בסימך הדם, חייב כתיב, אבל כל דבר שאין אחר ממנו אלא הוא ממיר עצמו, כגון הדם והקומץ והקטורת ומנחת הכהים שכולה כולו, אין חייבין עליהם משום פיגול. משום דעיקר פיגול בשלמים כתיב ומייתי וליפין, מה שזמיתם את להם מתירין לאלס ולמנחת חייבין עליהם משום פיגול אף כל כו' (חזקוני קק) שישיה כריתות בשלמים. כחולין צמטומאה. לתת פלגיו אל הכהנים כל איש אשר יקרב מכל ועבסם אל הקדשים וגו' ומתנין היא יקרב אכילה היא ומקו יקרב כדלוי הכהנה, שהקדש כגלי, ושמים צלו שבעות למוצח דכתיבי (ויקרא ח)

ורק הסקן את הדם על מוצח ה', והכר והקטיר התלב לית ניחוס (יומא ט.). או: כגון עולה, שדמה מתירא למוצח, דאלא לא מרק דמה אין אצריה נקטרים, דכתיבי ורק הסקן כו': חייבין עליו משום פיגול. אם פיגול את הזבח צלחת מארבע עבודות דם ואי"כ ככל מן הצב שהיא ככלל היתר הדם, או מן האמורים שפך הן בסימך הדם, חייב כתיב, אבל כל דבר שאין אחר ממנו אלא הוא ממיר עצמו, כגון הדם והקומץ והקטורת ומנחת הכהים שכולה כולו, אין חייבין עליהם משום פיגול. משום דעיקר פיגול בשלמים כתיב ומייתי וליפין, מה שזמיתם את להם מתירין לאלס ולמנחת חייבין עליהם משום פיגול אף כל כו' (חזקוני קק) שישיה כריתות בשלמים. כחולין צמטומאה. לתת פלגיו אל הכהנים כל איש אשר יקרב מכל ועבסם אל הקדשים וגו' ומתנין היא יקרב אכילה היא ומקו יקרב כדלוי הכהנה, שהקדש כגלי, ושמים צלו

את אהרן והנפש אשר תאכל עשר מנחת השלמים, ומכך ליה והנפש כי תגע בכל טמא, ובתרווייהו כתיב ויכרתה (ברכות טז):

מו.

גו א מיי פ"ט מהלכות כלי המקדש הלכה ה:
ב מיי פ"י מהלכות רוחא הלכה ו:

תורה אור השלם

- כי נפש הבשר בדם הוא ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר על גפשתיכם כי בדם הוא נגפש יכפר:
- ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הקדש אשר לבש בבואו אל הקדש והניחם שם:
- ורקאו טו, כג וכל זקני העיר ההוא הקריבים אל החלל ירחצו את ידיהם על העגלה והשרפה בגבלם:
- ובדרם כא, ו הגבלם הבקח מדו בר מופסי בר לבש על בשרו וחרים את דהשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמנו אצל המזבח:
- ויקרא ו, ג

גלוין הש"ס

תוסי' ד"ה חד רבי' ואף לקולא ובי' ע"י קדושין ג ע"א מוס' ד"ה ואשה וצ"ע:

מוסף רש"י

שלכם יהא. אלמא לאו קדשי גבוה הוא: לכפרה נתתיו. ולא שיהא קריי שלי געבול צו, שאינה עומדת אלא לכפר כשצילס: אמר קרא הוא. ועולס דינו שזה בין לפני כפרה וכן לאחר כפרה, שמתן ממעומו ושפלוו השלימים (חולין קק) אין לך דבר שנעשית מצורתו ומועלין בו. דמשום דנעשית מנותרו ואין נזרק גבוה עוד (פסחים יב) והרי תרומת הדשן. דכתיב ט) ושמו אלל המנחת דטעון גניזה, אלמא אסור בהנאה, ויחון דכתיבא אסור משום קדושתו, מעילה נמי אית ביה (שם ט.) או: דכתיב ציה ושמו לפיכך טעון גניזה שהיא נעלל במקומו כדי שלא ימעלו בו (שעריה א') ובגדי כהונה. אצריעה צנדי לנן שצ"ג נכנס בהן לפני ולפנים כמי הפסורים וטעונין גניזה ולמנחת ואין הדיוט עובד בהן כל השנה ולא כ"ג ליום כפורים אחרים, דכתיבי ופשט את בגדי הצד והניחם שם (חזקוני ט) וכל שני כתובין הבאין באהר אין מלמדיון. מללא כתיב אחר ונמנר כולו מיני' (קדושין כד.) או: מהדירי כתיבי לחיך ואל לפלא מתחייב ש"מ דוקא הכי קאמר (פסחים טו.) אלא לרבי דוסא דאמר. שפרין סן לכהן דהיוט כל השנה, שכהן הדיוט משעת סג' דכרענע כליס, ומה מ"ל והניחם שם מלמא שלא ישמח הוא ליהוי"כ אחר מ"י איכא למימר: ועגלה ערופה. אע"פ שנעשה מנותרו אסורה בהנאה, דכתיב ופרשו שם, שם סחא קבורתה: תרי מעוטי כתיבי. אפילו למ"ד צעלמא מלמדיון. התי אין מלמדיון, דמישעו כתיבי כמי דמשמע התי ולא אחייני (חולין קק.) ק"ל: מעוטי מנותר. שחא אלס ד נמח כתיב אחר מ"י חייב אלא אחת משום ט. וכן אלס אלס כל קדשים ועבמות הגוף שהיא צכרת צסלן אינו חייב אלא אחת משום דם, וכן אלס צדס והודי צלחת מאלו פטורי מנחת: אבל פגול לא צריך קרא. שחא אלס דם מתקנן פתלוי מלמלא אחרייו נפקא לן דפטורי מנחת לפיגול (יומא ט. ובש"י חזקוני קק) כל שיש לו מתירין בין לאדם בין למובהב. שאחרים מתירין אותו, או לאכילת אדם, כגון צשר קדשים האכלל שחלוי מתירק הים, שכל זמן שלא מרק אסור צלכילה, דכתיב (דברים יז) ודם זמחין ויטפן והדר והצבר תאכל. או מתירין למוצח, כגון אימורין, שזריקת הים משכנתן למוצח דכתיבי (ויקרא ח)

ורק הסקן את הדם על מוצח ה', והכר והקטיר התלב לית ניחוס (יומא ט.). או: כגון עולה, שדמה מתירא למוצח, דאלא לא מרק דמה אין אצריה נקטרים, דכתיבי ורק הסקן כו': חייבין עליו משום פיגול. אם פיגול את הזבח צלחת מארבע עבודות דם ואי"כ ככל מן הצב שהיא ככלל היתר הדם, או מן האמורים שפך הן בסימך הדם, חייב כתיב, אבל כל דבר שאין אחר ממנו אלא הוא ממיר עצמו, כגון הדם והקומץ והקטורת ומנחת הכהים שכולה כולו, אין חייבין עליהם משום פיגול. משום דעיקר פיגול בשלמים כתיב ומייתי וליפין, מה שזמיתם את להם מתירין לאלס ולמנחת חייבין עליהם משום פיגול אף כל כו' (חזקוני קק) שישיה כריתות בשלמים. כחולין צמטומאה. לתת פלגיו אל הכהנים כל איש אשר יקרב מכל ועבסם אל הקדשים וגו' ומתנין היא יקרב אכילה היא ומקו יקרב כדלוי הכהנה, שהקדש כגלי, ושמים צלו

את אהרן והנפש אשר תאכל עשר מנחת השלמים, ומכך ליה והנפש כי תגע בכל טמא, ובתרווייהו כתיב ויכרתה (ברכות טז):

שיטה מקובצת אבר קיא לבח. וא"ת האף קרא [לענין] מעילה אחא וא"כ מאף מציא, וי"ל דלמסקנא סמין דמתוך אלן קרינן מכל הלא: חד לפעוטי בעותר וחד לפעוטי בטומאה וחד לפעוטי בפסולת. מימנה למח לי מרי מיעוטא (צמורא וטומאה) כחלם כגי דילפינן מהדדי בג"ש חילול חילול אף לקולא כלגעלי, וי"ל דלא צלו לאו כתיב אלא מהא מיעוטא הוי מקנינן ליה אפתא, וטומאה לא הוי ילפינן מיניה דהיי מרבינן ליה מאשר הם מקדישים לו (תהר"ם):